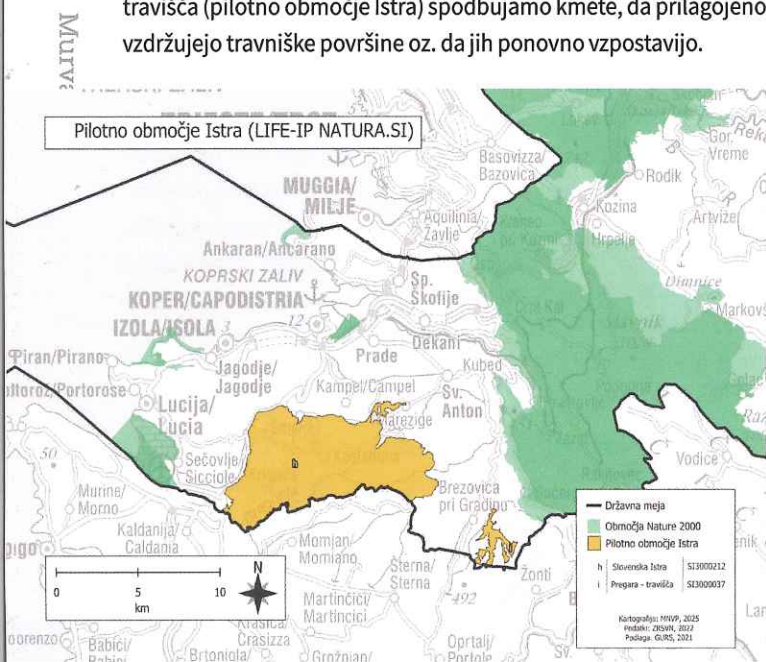

Ustavimo izginjanje istrskih travišč

Kmetije z vključitvijo v aktivnosti prilagojenega vzdrževanja travniških površin v okviru projekta LIFE-IP NATURA.SI na območjih Nature 2000 Slovenska Istra in Pregara - travišča (rumeno obarvani površini na Sliki 1) prejmete denarno nadomestilo, hkrati pa pomembno pripomorete k ohranjanju travišč Istre.

Zaradi zaraščanja ter spreminjanja travnikov v druge kmetijske rabe se v zadnjih 30 letih na širšem območju Istre srečujemo z obsežnim izginjanjem travnikov in pašnikov. Posledično izginja tudi značilna istrska kulturna krajina. Okolje postaja vse bolj enolično in manj zanimivo tako za domačine kot za turiste, povečuje se nevarnost požarov, spreminja se mikroklima, zmanjšuje se vrstna pestrost ter povečuje se pritisk divjadi. Zaradi vseh naštetih sprememb postaja proces zmanjševanja deleža travnikov širši družbeni problem. Da bi ustavili proces izginjanja Istrskih travišč, v okviru LIFE integriranega projekta za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji (LIFE-IP NATURA.SI) na območjih Nature 2000 Slovenska Istra in Pregara - travišča (pilotno območje Istra) spodbujamo kmete, da prilagojeno vzdržujejo travniške površine oz. da jih ponovno vzpostavijo.

Slika 1: Pilotno območje Istra (Natura 2000 Slovenska Istra in Pregara – travišča)

Partnerji projekta LIFE-IP NATURA.SI smo na podlagi terenskih ogledov ter pogovorov in rešenih anket s kmeti, ki na pilotnem območju vzdržujejo travnike, pripravili aktivnosti za prilagojeno vzdrževanje travnikov, s katerimi želimo spodbuditi ohranjanje travišč in njihove biotske raznovrstnosti.

Slika 2: Zaraščanje travnikov (foto: J. Laganis); Kmetijstvo tiho ugaša, z izginjanjem travnikov in pašnikov propada tudi del naše tradicije, kulture in lepote naše dežele. Iz Istre odhajajo mladi, s tem odhajajo tudi možnosti za ohranitev obalno-kraškega podeželja.

V okviru projekta LIFE-IP NATURA.SI sta bila za namen izvajanja prilagojenega vzdrževanja travišč oblikovana 2 ukrepa s podukrepi. Glavne zahteve projektnih ukrepov (U1 in U2) vključujejo:

- časovno prilagojeno košnjo oz. pašo (po 10.6.), izvedeno vsako leto (ukrep U1) ali vsako drugo leto (ukrep U2).
- obvezno spravilo pokošene trave,
- časovno omejeno pašo v čredinkah (do največ 14 dni na čredinko),
- opustitev mulčenja, dognojevanja, požiganja, uporabe FFS in siliranja.

V obeh ukrepih so na voljo tudi izbirne zahteve, ki v primeru vključitve prinesejo dodatno denarno nadomestilo. Poleg naštetega lahko kmetje v sklopu omenjenih ukrepov pridobite tudi denarno nadomestilo za odpravo zarasti na kmetijskih zemljiščih z obvezno nadaljnjo vzpostavitvijo primerne traviščne habitata. Zaradi slednje zahteve v okviru javnega poziva »Istrijani za travnike« dodatno nudimo tudi brezplačno izvedbo žetve semen trav na bližnjih travnih površinah, ki bodo služila za nadaljnjo setev semen trav in zeli na očiščenih površinah za hitrejšo vzpostavitev primerne traviščne habitata. Višina denarnega nadomestila se giblje med 255,78 in 917,45 € glede na izbran ukrep in v nadaljevanju

KS ŠMARJE

podukrep ter način vzdrževanja travniške površine (košnja ali paša). V primeru, da se na hektarju travniške površine izvede enkratno košnjo in spravilo v posameznem letu nadomestilo znaša 664,55 €. Vključenim kmetijam poleg denarnega nadomestila nudimo tudi vso administrativno, tehnično podporo in komunikacijsko v zvezi z izvajanjem nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks.

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica je v projektu LIFE-IP NATURA. SI za vključitev v prilagojeno vzdrževanje travnišč pripravil in objavil javni poziv »Istrijani za travnike«.

Javni poziv s prilogami je objavljen na spletnih mestih <https://www.kmetijskizavod-ng.si> in www.natura2000.si in bo odprt do porabe sredstev oz. do zaključka projekta, 31.12.2025 (zaključek javnega poziva bo objavljen na navedenih spletnih mestih).

Slika 3: Naslovna fotografija javnega poziva »Istrijani za travnike« - ohranjeni travniki v Slovenski Istri imajo pestro rastlinsko združbo (Foto: Vinko Treven)

Preko javnega poziva »Istrijani za travnike« se je v aktivnosti prilagojenega vzdrževanja travnikov od leta 2023 vključilo 16 kmetij, ki na območju Nature 2000 Slovenska Istra vzdržujejo vsaj en GERK travniške površine, večje od 0,3 ha. Od pomladi letos se lahko v omenjene aktivnosti vključijo tudi kmetije, ki vzdržujejo vsaj en GERK travniške površine na območju Nature 2000 Pregara. S projektnimi ukrepi in podpornimi aktivnostmi želimo narediti prvi korak k omejevanju negativnih posledic zaraščanja in k zagotovitvi ustreznega vzdrževanja površin na način, ki bo ekonomsko in izvedbeno zanimiv ter obenem skladen s trenutno zakonodajo. Prilagojeno vzdrževanje travnate površine pomembno prispeva k ohranjanju, razgibanosti in raznolikosti pestre naravne in kulturne krajine, kar daje dodano vrednost območju.

Želimo si, da bi skupaj prispevali k ohranitvi značilnih okolij, ki dajejo pečat Slovenski Istri in so pomembna tako za kmetijstvo kot tudi za varstvo narave. V primeru, da vzdržujete travnate površine na območjih Nature 2000 Slovenska Istra in Pregara - travišča (rumeno obarvani površini na Sliki 1) bomo veseli vašega odziva, klica ali dopisa na spodnje kontaktne podatke lahko še v letošnjem letu, saj si prizadevamo, da skupaj najdemo rešitev za vzdrževanje travniških površin, ki bo za vas sprejemljiva in bo hkrati prispevala k zaustavitvi izginjanja istrskih travišč.

V kolikor vas zanima sodelovanje v projektu LIFE-IP NATURA.SI ali želite dodatne informacije, nas lahko pokličete na telefonsko številko 05 33 51 213 oz. 040 638 227 (Elena Štendler) ali nam pišite na elektronski naslov elena.stendler@go.kgz.si. Z veseljem bomo odgovorili na vaša vprašanja, se dogovorili za nadaljnje korake ali vam pomagali pri prijavi. Vljudno vabljeni k sodelovanju.

Čarovnost Božiča
NA
TRGU
- ŠMARJE -

20.12.2025	24.12.2025
Božični nastop OŠ Šmarje	19 h Družinska maša
Predstava animirani junaki prinašajo sneg	20 h Žive jaslice
Obisk Božička s spremstvom in darilci	Božični koncert Žavbi brothers
	24 h Polnočnica

V Šmarjah bo tudi letos zaživela Čarovnost Božiča – praznično druženje, ki v kraj prinaša toplino, luči in veselje.
V petek, 20. decembra, ob 17. uri, ter v torek, 24. decembra, ob 20. uri, se bomo zbrali na Trgu v Šmarjah, kjer nas čaka prijetno praznično vzdušje, glasba in druženje ob čarobnih trenutkih decembra.
Vabljeni, da skupaj začutimo božični utrip Šmarij.

Murva je glasilo Krajevne skupnosti Šmarje.

Izdajatelj: Krajevna skupnost Šmarje

Odgovorni urednik: Elen Kodarin

Uredništvo: Andrej Medved, Debora Fajdiga, Elen Kodarin, Filip Krtelj

Dopisniki in avtorji fotografij: Elen Kodarin, Filip Krtelj, Debora Fajdiga, Sonja Cergol, Bogdan Orlič, Nataša Bodlaj, Andrej Medved, Majda Medved, Sonja Glavina, Selma Wohinz in Suzi Pucer.

Naslovna fotografija: Suzi Pucer

Karikature: Edvard Vuk

Kontakti za članke in fotografije:

Uredništvo Murve, Šmarje 89, 6274 Šmarje,

telefon: (05) 656 96 00

elektronska pošta: urednistvo.murva@gmail.com

Tajništvo KS: Mateja Koren Medved

Odgovorna oseba: mag. Andrej Medved

Oblikovanje: Friends production d.o.o.

Tisk: Matrix print d.o.o.

Cena enega izvoda je 4,00 EUR, letna naročnina znaša 16,00 EUR.
(Cene vključujejo 9,5 % DDV).

Ustavimo izginjanje istrskih travišč

Skupaj za ohranitev istrske krajine – finančna podpora in strokovna pomoč kmetom na območjih Nature 2000

V zadnjih desetletjih se istrska travišča hitro spreminjajo v druge oblike rabe ali se zaraščajo, kar vodi v izginjanje značilne kulturne krajine. Posledice so številne: zmanjšuje se vrstna pestrost, povečuje nevarnost požarov, spreminja mikroklima, povečuje pritisk divjadi, obenem pa okolje postaja manj privlačno za domačine in turiste. S tem izgubljam tudi del kulturne identitete in tradicije podeželja. Mladi se iz Istre vse pogosteje selijo, kar dodatno ogroža obstoj kmetijstva in ohranjanje naravne dediščine.

Zaradi teh sprememb postaja proces zmanjševanja deleža travnikov širši družbeni problem. Kmetijstvo tiho ugaša, z izginjanjem travnikov in pašnikov pa propada tudi del naše tradicije, kulture in lepote dežele. Ohranjeni travniki niso le vir krme, temveč tudi življenjski prostor številnih rastlinskih in živalskih vrst, ki so značilne za istrsko krajino.

Projektne ukrepi in denarna nadomestila za kmetije

V okviru projekta LIFE-IP NATURA.SI na območjih Nature 2000 Slovenska Istra in Pregara – travišča spodbujamo kmetije k prilagojenemu vzdrževanju travnikov. Ukrepi vključujejo časovno prilagojeno košnjo ali pašo (po 10. juniju), obvezno spravilo trave, omejeno pašo v čredinkah (do 14 dni) ter opustitev škodljivih praks, kot so mulčenje, dognojevanje, uporaba FFS, požiganje in siliranje.

Na voljo so tudi izbirne zahteve, ki prinašajo dodatna nadomestila. Kmetje lahko pridobijo sredstva za odpravo zarasti in vzpostavitev primerne travniškega habitata. V okviru javnega poziva »Istrijani za travnike« nudimo tudi brezplačno

žetev semen trav na bližnjih površinah za nadaljnjo setev na očiščenih zemljiščih. S tem omogočamo hitrejšo vzpostavitev kakovostnega travišča.

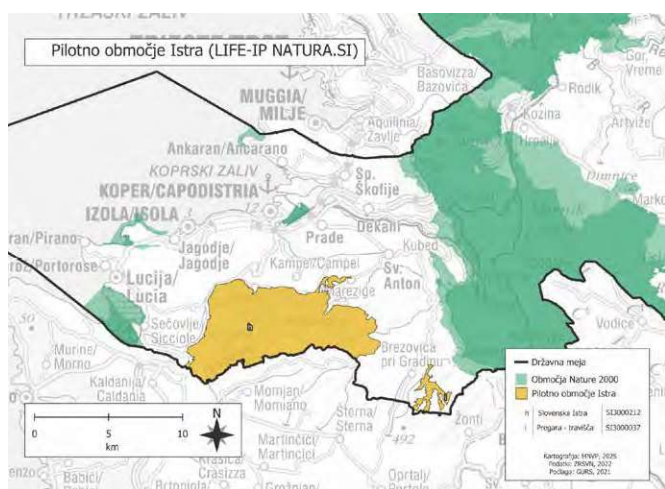
Višina nadomestil se giblje med 255,78 in 917,45 €, odvisno od izbranega ukrepa in načina vzdrževanja. Za enkratno košnjo in spravilo znaša nadomestilo 664,55 € na hektar. Poleg finančne podpore nudimo tudi administrativno in tehnično pomoč ter komunikacijsko podporo pri izvajanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks.

Javni poziv »Istrijani za travnike« – kako sodelovati

Kmetijsko-gozdarski zavod Nova Gorica je objavil javni poziv »Istrijani za travnike«, ki je dostopen na www.kmetijskizavod-ng.si in www.natura2000.si. Poziv bo odprt do porabe sredstev oz. do 31. 12. 2025. Zaključek poziva bo objavljen na navedenih spletnih mestih.

Od leta 2023 se je v aktivnosti vključilo 16 kmetij na območju Slovenske Istre, od pomladi 2025 pa tudi kmetije na območju Pregare. Vključene kmetije vzdržujejo vsaj en GERK travniške površine, večje od 0,3 ha. S projektnimi ukrepi želimo narediti prvi korak k omejevanju negativnih posledic zaraščanja in k zagotovitvi ustreznega vzdrževanja površin na način, ki je ekonomsko zanimiv in skladen z zakonodajo.

Prilagojeno vzdrževanje travnikov pomembno prispeva k ohranjanju razgibanosti in raznolikosti naravne ter kulturne krajine, kar daje dodano vrednost območju. Želimo si, da bi skupaj prispevali k ohranitvi okolij, ki dajejo pečat

Pilotno območje Istra (Natura 2000 Slovenska Istra in Pregara – travišča)

Naslovna fotografija javnega poziva »Istrijani za travnike« - ohranjeni travniki v Slovenski Istri imajo pestro rastlinsko združbo (Foto: Vinko Treven)

Slovenski Istri in so pomembna tako za kmetijstvo kot za varstvo narave.

Za več informacij ali vključitev v projekt nas pokličite na 05 33 51 213 ali 040 638 227 (Elena Štendler) oziroma pišite na elena.stendler@go.kgzs.si. Z veseljem vam bomo pomagali pri prijavi in odgovorili na vaša vprašanja.

 Elena Štendler, KGZS – Zavod Nova Gorica

Zaraščanje travnikov (foto: J. Laganis)

LIFE-IP NATURA.SI

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji (LIFE17 IPE/SI/000011) sofinancirajo Evropska unija v okviru programa LIFE, Ministrstvo za naravne vire in prostor ter partnerji. Za vsebino tega gradiva so odgovorni samo avtorji. Ta vsebina ne odraža nujno mnenja Evropske unije. Zato za vsebino in iz nje izhajajočo morebitno uporabo informacij Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje ter Evropska komisija ne prevzemata odgovornosti.

Povezovanje svečinskih vinarjev je ključ do uspeha

Skupnost, srčnost in sodelovanje – temelji svečinskega vinogradništva

Ko v Svečini zadiši po domačem kruhu, se po vasi zaslišijo zvoki harmonike in se trte nežno zibajo v vetru, vemo, da je čas za kmečki praznik. Ta praznik ni le dogodek, je občutek pripadnosti, trdega dela, skupnih korakov in letos še posebej občutek, da povezovanje ni možnost, ampak nuja, če želimo uspešno kmetijstvo ohraniti tudi za prihodnje generacije.

Mladi vinogradniki kot nosilci sprememb

Ko zreš na poglede domačinov, ki z roko v roki urejajo prizorišče, na prostovoljce, ki pomagajo brez vprašanj, in na mlade vinogradnike, ki s ponosom točijo svoje vino, razumeš, da ta skupnost diha kot eno. Med njimi še vedno velja prepričanje, da je v slogi moč. Mladi vinogradniki so se na prazniku predstavili s svojimi vini in izvirnimi etiketami. Obenem so med seboj, z lokalno skupnostjo, s turističnimi ponudniki pa tudi z izobraževalnimi ustanovami delili izkušnje o pomenu sodelovanja. Njihova zgodba ni zgodba o tekmovalnosti, temveč zgodba o sodelovanju skupnosti in uspehu.

Letošnja tema »Povezovanje je ključ do uspeha« je zadela naravnost v srce svečinske skupnosti. V času, ko je podeželje vse bolj izpostavljeno tržnim pritiskom, vremenskim skrajnostim in hitrim spremembam, je povezovanje med kmeti, društvi, občino in mladimi nosilci kmetij tista pot, ki vodi v prihodnost. In prav mladi vinogradniki so bili letos v središču pozornosti. Njihova energija, pripravljenost za sodelovanje in odprtost za nove načine pridelave ter prodaje kažejo, da prihodnost sve-

činskega vinogradništva ne bo le nadaljevanje tradicije, ampak tudi korak naprej – v smer trajnosti, kakovosti in sodelovanja.

Kmečki praznik kot prostor povezovanja

Praznik je bil preplet pristne domačnosti, razstav lokalnih pridelkov, kulturnih nastopov, predstavitev društev in seveda vinogradniške ponudbe, ki v tem delu Slovenije zaseda prav posebno mesto. Na stojnicah, kjer so obiskovalcem predstavljali svoja vina, so se slišale zgodbe o prehojenih poteh, poskusih in napakah in podpori, ki so jo dobili drug pri drugem.

Svečina je poznana po znamenitem srčastem vinogradu, odličnih vinih, gostoljubnih ljudeh in bogatem društvenem življenju. (Foto: Eva Valdhuber)